

"Историјата де факто е ставена на буниште од овие општествено-политички процеси. А сè тоа само за да се прикаже дека наводно балистите се бореле, односно биле албанско национално ослободително движење", коментира историчарот Горѓи Малковски, кој го истражи дејствувањето на фашистичката, реакционерна национал-шовинистичка организација "Бали комбетар".

■ Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

ПРОФ. Д-Р ГОРЃИ МАЛКОВСКИ, ИСТОРИЧАР

Неодамна јавноста беше запозната со фактот дека во учебникот по историја за VIII одделение не се спомнува албанската фашистичка организација "Бали комбетар", која била попозната под името "Балисти", а за време на Втората светска војна на територијата на Западна Македонија извршила стотици сверски убиства. Станува збор за најреакционерната албанска организација, која во периодот 1941/1944 година, преку фашистичката идеологија ја протежирала својата национално-шовинистичка политика.

Зошто тоа е направено? За да се изедначи улогата на партизаните со балистите, односно треба ли да ја забораваме нашата историја - историската вистина за случувањата во Македонија? Кој треба да ја заборава оваа историска вистина? Ова се неколкуте клучни прашања на кои се обидуваме да одговориме, бидејќи во моментовни се случуваат круцијални и егзистенцијални работи за нашето битисување како држава и како народ.

ПЕРФИДНОСТ

"За учениците учебниците по историја претставуваат првиот контакт со минатото. Со него ги запознаваат историјата, минатото, својот народ, нацијата, културата итн.", укажува познатиот историчар Горѓи Малковски, кој ја

открива заткулиската политичка игра во однос на прашањето за бришењето на името на балистите од учебниците по историја.

"АМНЕСТИРАНИТЕ НАПИШАА НАЦИОН

"Во светот многу внимание им се посветува на учебниците по историја, кој ги подготвува, што се пишува, бидејќи тие треба да бидат ретровизор на минатото. Но, воедно и магнет, кој ќе ги привлекува децата за проучување на својата национална историја. Некој смета дека тие се стручна работа, односно дека не се научна, бидејќи претставуваат компилација од научни трудови, кои се имплементирани во трудот. Меѓутоа, учебниците по историја се и тоа како важни за натамошното функционирање на националното чувство кај децата, пред сè, на децата од македонскиот народ за својата сопствена историја. Затоа мислам дека пишувањето на учебниците треба да го прават научните работници, кои исклучително ја познаваат проблематика", истакнува професор Малковски.

Зошто се избегнува терминот балисти?

СЛОВЕНИТЕ КАКО ПАРАСЛИКА ЗА "МАКЕДОНСКИОТ СОЈ"

Активирањето на старата идеја за потеклото на македонскиот народ од Словените не е само игра, туку продолжување на сценариото.

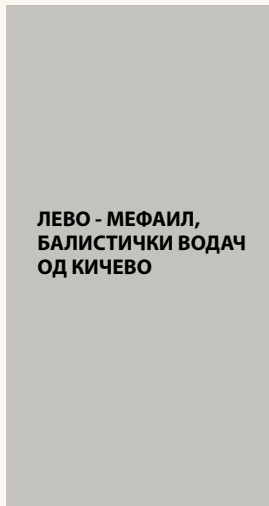
"Досега многу пати се зборувало дека наводно сме биле Словени. Нека посочат една песна, приказна, мит или легенда, со која ќе се укаже дека навистина сме дојдени од зад Карпатите, дека сме словенски племиња. Мислам дека со оваа теза за словенството се посакува да се отргне вниманието од правата вистина за македонскиот народ, односно да се одвлечеме од нашето наследство. Ние сме директни наследници на големото Македонско царство, кое е единствено и како такво се протегало на 7.000 километри. Тие се обидуваат да нè имитираат и да нè присвојуваат, затоа сè ова се прави. Во тој контекст на овие услови најважен процес е вистината, што од тоа царство остана, освен археолошките наоѓалишта и фактите за постоењето на Македонците, останало и она најглавното - името Македонија. Но, сега имаме многу уште појаки и посилни документи, нови документи и книги, кои докажуваат и посочуваат за автохтоноста на македонскиот народ, кој се развивал и опстојувал од антиката, па сè до денес. Поради тоа, никој не може да нè оспорува и не може да каже дека ние сме Словени. Затоа противниците и непријателите на македонскиот народ се обидуваат да ги присвојат нашите историски вистини и да работат за интересите на Грција, на Бугарија и на другите балкански држави, кои прават сè за да прикажат дека македонскиот народ е дел од тоа глобално

"Во некои учебници по историја за VIII одд. намерно се извитоперува вистината за минатото на Македонија, на тој дел од историјата на македонскиот народ, бидејќи се оди на некакви си меѓупартиски договарања. Всушност, историјата се 'пегла', затоа што наводно по 60 години треба да имаме можност за порелаксирани меѓунационални односи. Во секој случај, во учебникот многу перфидно е исфрлен терминот 'балисти', дел од историјата на Македонија во кој се зборува за создавањето на балистичката организација која за време на Втората светска војна, како најорганизирана, најнационалистичка, конзервативна, но и фашистичка организација, дејствувала на територијата на Западна Македонија и се обидувала да се прошири

кон Скопје и Куманово. Причините зошто таа не се именува, зошто на организацијата не ѝ се дава правото, вистинското место, барем со една реченица, мислам дека

повторно мора да се бараат во политиката. Во денешни услови политиката сака балистичката организација да ја прикаже како национално ослободително движење,

македонскиот јазик, им се менувала националната определба на Македонците, при што имало обиди тие да се прикажат како Албанци или како Бугари. Во 1942/1943 година, тогашните официјални албански власти, со Закон обнародиле дека македонското население треба да се протера од територијата на Западна Македонија. Значи, се обидуваат да ги протераат Македонците од своите вековни огништа, а оваа територија да се прикаже како албанска. Поради тоа, во 1943/1944 година имало масовен егзодус на Македонци од Лазарополе и од Мијачијата. Сега тој дел од историјата се брише, односно сè се сведува на минорен историски факт, со кој ќе се каже дека постоеле такви и такви организации итн. Тоа е недозволиво затоа што ако се прикаже вистината, тогаш таа сигурно нема да води кон создавање меѓунационални тензии. Имам впечаток дека токму со искривоколчувањето на историските факти, со негирањето на сè што постоело (објавено во мојата книга за балистите, во која ги опишувам нивните цели, задачи, стратегијата, како дејствувале или како биле организирани, за што се бореле), со овој учебник, кој се дистрибуира и на албански и на турски јазик, се создава фингирана слика за тоа кои биле балистите. Всушност, и досегашната албанска историографија во учебниците во Албанија нив правилно ги застапува, односно дека во одреден период биле власт на територијата на Западна Македонија, со која управувала и во неа спроведувале фашизоидни методи. Според мене, во свеста на учениците се гради илузија на реалноста, дека наводно се работело за некакви права за кои тие, балистите се бореле", вели Малковски.

ЛЕВО - МЕФАИЛ, БАЛИСТИЧКИ ВОДАЧ ОД КИЧЕВО

БАЛИСТИ" НИ АЛЕН ПАРАСТОС

словенско племе и да ја отргнат вистината од изворноста дека тој постоел уште пред многу илјадници години. Во меѓувреме се покажа дека нивната борба е безуспешна, бидејќи од тајните архиви во САД, Канада, Русија, па и кај другите светски велесили, излегуваат нови документи, кои укажуваат на автохтоноста на македонскиот народ и ги отфрлаат тезите на балканските соседи, кои се обидуваат да ја присвојат македонската историја од антиката до денес. Во последно време, во ова масло на соседите и на балканските држави, во пропагандната војна се вклучува и Србија, бидејќи има интерес да ја сними Македонија. Тие не сакаат да ја прифатат реалноста дека на овој терен живее еден народ, кој е народ над сите народи на овие балкански простори, а тоа е македонскиот народ, кој им подарил јазик, писмо, култура и на Грците и на Бугарите и на другите. Бугарите се дојдени од Татарстан, Грците од Сирија, Србите од Панонија и сл. Додека, пак, Албанците се дојдени од Тоскана, а дел од Кавказјето. Затоа се поставува прашањето - кој е всушност автохтониот народ што владеел на овие простори? И кој е тој народ кому треба да му припадне севкупната слава за ова историско минато? Затоа, повторувам, за наша среќа, големите сили како што се САД, Канада и некои европски држави ја осознаваат вистината за реалноста и му даваат значење на овој процес дека историјата му припаѓа на македонскиот народ. Мислам дека сега имаме простор, време, литература, која доволно докажува дека сме припаѓале на тој автохтон народ и знаеме кои сме и што сме. Од оваа причина никој не може да ни ја негира историјата, да ни ја одзема Македонија, нашата земја и татковина, да ни ги одзема Филип, да си го присвојува Александар Македонски, дури тоа не смее да го прави ниту со последната македонска царица Клеопатра VII.

кое се борело за остварување на нивните национални права во Македонија. Всушност, таа била крајно реакционерна национал-фашистичка организација, која со средства на сила, со пушка, со нож, се обидувала да создаде чиста позиција, односно да го искорени македонскиот народ од територијата на Западна Македонија, да создаде етнички чиста територија на Албанци. Во конкретниов случај, во учебникот за VIII одд., правилно не е осветлена балистичката организација, не е дадена состојбата во која таа дејствувала. Треба да се опишат и условите од тоа време, во кое дури се забранувала и употребата на

ОДНОСИ

За многу кратко време на политички план во Македонија се променија многу состојби.

"Во земјава се прави обид да се минимизираат сите не-

гативни појави од минатото за да се создаде параслика, невинска слика за тоа дека кај нас во Македонија односите секогаш биле идлични. Но, тоа не е така. Ако сметаме дека историјата е учителка на животот, тогаш навистина треба настаните да се прикажат во вистинска светлина. Треба да им се даде вистинска конотација за да можеме да создадеме реален живот за малцинствата во Македонија. Мислам дека во конкретниот случај авторите се луѓе без искуство. Тие фактички влетале во станиците на политичарите, кои како официјални образовни власти во Македонија, всушност преку историјата се обидуваат да ги испеглаат недоразбирањата на меѓунационален план. Се обидуваат негативниот баласт од минатото да го отргнат и да создадат некоја друга слика која треба да се најде во македонските учебници. Сепак, најстрашното од сè ова е тоа што имаме пет-шест автори, од кои еден тврди дека го пишувал македонскиот дел, а албанскиот го пишувал некој албански автор. Не можеме да дозволиме Албанците да ја пишуваат албанската историја, а Македонците да ја пишуваат македонската историја. Во Македонија не постојат две истории, туку само една - македонска историја или вистина. Таа треба да биде отворена за јавноста. Педагошкиот совет и другите институции, кои се дел од Министерството за образование и наука, ја испеглаа историската невинска, односно вистина. Сигурно и сами

се свесни дека во Македонија ќе се соочат со отпори и со огорчување. Според мене, тоа ќе предизвика многу лоши и негативни последици. Целата работа е сведена на тоа да се прикаже дека во текот на историјата Албанците не биле толку лоши, исто како и другите албански фашистички организации како, на пример, 'Зота', 'Паша', кои наводно биле заблудени и оквалификувани од одредени групации на политички центри надвор од Македонија", посочува професорот.

Колку е лош концептот што некои невладини организации се зафатија да ни ја пишуваат или да ни ја обландираат историјата?

"Прво, во проучувањето на историјата која е од национално значење не треба да

се ангажираат невладини организации, туку тоа треба да биде строго прифатено и работено од страна на националните институции. Се чини дека во конкретниот случај, во државата и меѓу самиот македонски народ се создава и се спроведува една цел за омаловажување на македонската историја, а сè да се вклопи во интересот на малцинствата во Македонија и на соседните балкански држави. Мислам дека невладините организации, на еден или на друг начин, ја минимизираат правата историска вистина, бидејќи тие се дел од една голема игра на одредени кругови надвор од Македонија. Тоа е голем грев на овие организации и на разно-разни безбедносни структури, кои од секогаш,

1. ПРЕШОВА ШЕФКИ, 2. ФИКИРИ ЗИНИЈА, 3. ЏЕМО ХАСА

ЏЕМО ХАСА СО НЕГОВАТА ГРУПА ВО ГОСТИВАР

Ова што се случува со учебникот за VIII одделение ќе помине така како што и досега минувале лошите работи во државата, но се плашам дека тоа ќе има катастрофални последици, бидејќи за да се поправат направените историски грешки ќе бидат потребни десетици и десетици години. На пример, ние во Институтот за национална историја се подготвуваме да ја разобличиме невинската која со години (60) била пропагирана за улогата на Методија Шаторов - Шарло.

неможејќи на еден или на друг начин да дејствуваат врз свеста на македонскиот народ, се обидуваат преку најболното, преку историјата, да ја спроведат својата политика во однос на македонската вистина или реалност", потенцира историчарот.

ИГРА

"Страшното е во тоа што ние како институции и како научни работници не можеме да реагираме за да се промени она што сега е на-

правено на тој план. Ваквите тенденции се со цел да се разбие македонското национално ткиво, да се разведени македонското единство. Затоа треба да се укаже дека овие сегашни факти, кои се пишуваат во учебниците всушност се негативни, бидејќи за нив постојат докази. За нас е многу лошо историската вистина од Втората светска војна, или онаа меѓу двете светски војни, дури и од поновиот период, да се прикаже како вистина на одредена групација, луѓе кои наводно во одредено време во СРМ и во СФРЈ биле малтретирани, забранети или судени итн. Мислам дека се создава голем заговор против Македонија, со кој се разнебитуваат македонското национално ткиво, македонскиот народ, за на крај да се разнебити и македонската држава. Сè ова, сè што се случува со македонската историја и со македонската црква, и сè она што се случува околу Македонија, со негирањето на македонскиот народ, јазик, култура итн. всушност е добро фингирана игра, создадена и инструирана во центрите на соседните балкански безбедносни структури. Тоа се прави за да се уништи македонскиот народ, да ја снеса Македонија од балканските и од светските простори", нагласува Малковски.

БЕГАЛЦИ ОД СЕЛО ЛАЗАРОПОЛЕ, ВО ОХРИД ЕСЕНТА 1943 Г.